

SİSLER BULVARI Atilla İlhan

İnsanlar hayatları boyunca insanlarla çeşitli insanlara karşı bazı duygular hisseder ancak her güzel şey gibi bu duygularında bir sonu vardır. Bazı anı ve duyguların yeri geldiği zaman unutulması gerekmektedir çünkü insan bazı duygulara sadece “bir süre” dayanabilecek kapasitedir. İşte bu düşünce Atilla İlhan’ın Sisler Bulvarı adlı eserinde de verilmiştir. Atilla İlhan verilen bu düşünceyi “Sisler Bulvarı” adlı eserinde gerek kullandığı hitaplar, şiir kişinin iç çözümlemesi ve kip-kişi zaman ekleri ile desteklemiştir.

Şiir kişisi doğrudan “sevgili”ye hitap etmektedir. Sevgilinin elinin arkasında duran güneş, umudun o kişinin tercihiğine bağlı olduğunu yani şiir kişinin bir bakıma ona dayandığı izlenimini verir. Sonradan kendiyile beraber birinci çoğul şahıs ‘biz’ hitabına geçilir. Mevsimsel etkiler şiir kişisi ve sevgiliye üşüme hissi verir. Üşüme imgesinden sonra, ağacın ölmesi imgesi esenliksiz duygular anlatır. ‘şehrin camları kaygısız gülüyordu’ dizesinde umursamazlık duygusu hakimdir. Ağaç ve şehrin camlarıyla kişileştirme kullanılmıştır. Şiir kişisi sevgiliye bağlı olsa da uzamın esenliksiz olup, karamsarlığın hakim olduğu bir ortam mevcuttur, bu dizelerden sonra ilk kıta şiir kişisiyle sevgilinin duyduğu sevginin vurgulandığı bir anlatımla biter.

İkinci bölümde öğrenilen geçmiş zaman ile şimdiki zamanın hikayesi iç içedir. Sisler Bulvarı’na akşamın çökmesiyle beraber esenliksiz duygular yoğunlaşır. Karanlık bir ortamda tehlike ve korku mevcuttur. Yalnızlık hissi ağırlıklıdır. Şiir kişinin çoktandır hissettiği bu hisler güneşin batışıyla yoğunlaşır. Şiir kişisi sevgiliden kopma durumunu ‘kesik birer kol gibi yalnızdık’ dizesiyle anlatır. Uzamın çevresinde ışık veren, yol gösteren simgelerin artık yok olduğu çaresizlik duygusunu çağırıştırır, bir güvensizlik durumu hakimdir. Bu esenliksiz hisler içinden kurtulmak için şiir kişisi ve sevgili birbirlerini aramaktadırlar.

Üçüncü kısmın ilk dizesi geçmiş zamanla başlar, sonraki dizelerde şimdiki zamanın hikayesiyle devam ettikten sonra gelecek zamanın hikayesi kullanılır. Şiir kişisi kaybettiği sevgilisinden sonra tek başına kalmıştır. Yalnızlık hissi gittikçe derinleşen şairin çevresini algılayış biçimi de karamsarlaşmaya başlar. İçinde bulunduğu uzama bakış açısı da şiir kişinin içinde bulunduğu esenliksiz duyguları yoğunlaştırır. Kendisinin çaresiz ve yalnız durumunu ‘terkedilmiş bir çocuk gibiydim’ mısrasıyla yardıma muhtaç bir çocuğa benzetir. Hassas bir duygusal dengeye sahiptir. Bu kıtanın son dizesi olan ‘yenikapı’da bir tren vardı’ esenliksiz ortamdan farklı olarak başka bir mekana gitmeyi tasvir eder, kaçış, içinde bulunan coğrafyadan uzaklaşma teması kullanılmıştır ancak şiir kişisini Sisler Bulvarı’ndan ayıracak kadar büyük ve cesaret verici bir sebep değildir. Kişinin aslında kaçmak istediği şehir değil içinde yaşadığı an ve dolayısıyla kendisidir.

Dördüncü bölümde şiirin önceki kısımlarından farklı olarak şiir kişisi gelecek zaman kipi kullanmaya başlar. Rüya ile karışık bir gelecek zaman tasviri vardır, zaman olgusu düz bir çizgi şeklinde değildir. Birilerinin gün hayatını sona erdireceğini düşünmeye başlar ve sinematografik bir anlatım içeren bu kısımda şiir kişinin ölümü yine Sisler Bulvarı’nda olacaktır. Şiir kişisi karmaşık iç dünyası ve sıkıntılı anlardan kurtuluşunun bir nevi ölüm sayesinde olacağını düşünmektedir. Uzak kaldığı sevgilinin böyle bir durumla karşılaşma ihtimalini düşler. Sevgili gördüğü manzara karşısında taş kesilecek ve acısı öylesine derin olacak ki kendisinde ağlayacak hal bile kalmayacaktır, ancak bu tekrarlanan “ağlamayacaksınız” ifadesinde ağlamaya gücü yetmeyeceğinin yanında, şiir kişinin sevgilisine kıyamaması ve onun ölümünün ardından bile ağlamasına tahammül edemediği sonucunu da çıkarmak mümkündür, bu sebeple ölüsünün karşısında güçlü olmasını emreder; ‘ağlamayacaksınız! ağlamayacaksınız!’

Beşinci bölümde ise şiir kişinin Sisler Bulvarı'ndaki yaşamı devam etmektedir, şimdiki zamanın hikayesine geri dönmüştür. Kendinden kaçma temasının bir aktarımı daha olarak şiir kişi kendini bir bardak şarabın sarhoş edici etkisine bırakmıştır. Yalnızlığın verdiği durgun halle dalıp giden şiir kişinin zaman algısı da kesinliğini yitirmiştir 'gece bekçilerine saati soruyordum'. Şiir kişi kendisi olan şairin özel hayatı göz önünde bulundurulduğunda, yaşadığı devirdeki politik görüşleri nedeniyle bir takım kişiler tarafından takip edilmektedir. Saklanmalarla dolu geçen hayatında gidebileceği bir yer aramaktadır ancak kendi evi yerinin bulunmasında önemli bir rol üstlendiği için sığınabileceği bir mekan değildir. Şiir kişi kendini ait hissettiği hiçbir yer olmadığı için kayıp hissetmeye başlamıştır. 'sisler boğazıma sarılmışlardı' boğazına kadar sarılan sisler burada gerilim, korku, tehdit altında hissetmek gibi bir takım eseniksiz duyguları çağrıştırmaktadırlar. Kişileştirmeyle beraber kullanılan sisler kesin olmayan ancak belirsizliğin içinden gelen sinsi insanların tasvirini yapmaktadır. Şiir kişinin artık gidecek bir yeri kalmamıştır, tehlike her an karşısına çıkabilecek kadar yakınlaşmıştır.

Altıncı bölümde ise zaman kipi gelecek zamana dönmüştür, şiir kişi planlarından ötürü hayallerinden bahsetmeye başlar. Kaçış ve coğrafyadan uzaklaşma arzusu bu bölümde de belirgindir, Afrika'ya kaçış olarak kendini gösterir. Bu kaçışı da tıpkı ölümünü hayal ettiği gibi ayrıntılarıyla düşler. İsmi bilmediği bir gemiyle Afrika'ya kaçacak, Fas'ın Kazablanka limanında özgürlüğüne kavuşacak ve orada bir gün kalacaktır fakat her ne kadar Sisler Bulvarı'ndan uzaklaşmış olursa olsun, ruhen hala orayı hatırlayacaktır, ne kadar uzaklaşırsa uzaklaşsın şiir kişinin aklı hep orada ve doğrudan sevgilide olacaktır. Onu nasıl hatırlayacağını ayrıntılarıyla tasvir eder fakat bütün bunlara sevgiliyi hatırlattıkları için kızar. Bu sebeple "seni hatırlatanın çenesini kıracağım" diyerek aslında sevgiliyi kaybetmiş olmanın kendisinde meydana getirdiği bütün öfkeyi "ağzımı kırmak" suretiyle tüm bu sayılan anılardan çıkarır. Bu yüzden bir süre sonra anılarından da kaçmak isteyecektir şiir kişi. Bu kıtanın son dizesindeki vapur imgesi yine bir kaçışı, uzaklaşma arzusunu nitelendirir.

Şiirin sekizinci ve son kıtasında yine hayal dünyasından gerçek hayata dönüş vardır. Sisler Bulvarı'ndan geçmediği gün şiir kişi kendini 'öksüz' yani yalnız ve kimsesiz hissetmektedir, bu dizeden sonra kişi Sisler Bulvarı ile iyice özdeşleşmektedir. Kişinin bu uzam etrafında yaşadığı aşk, gerilim, korku, kurduğu hayaller ve gelecekle ilgili düşündüğü her şeye ortak olmuştur Sisler Bulvarı.

Şiir boyunca kendini gösteren kaçma isteği yine tren düdüklarının sesiyle şiir kişinin aklını çelmekte, onu bir adım atıp buradan uzaklaşması için motive etmektedir. Yani her ne kadar şiir kişi ve Sisler Bulvarı özdeşleşse de kişi hala kendini yalnız hissetmekte ve bir kaçış yolu aramaktadır. Şiir kişinin kaçmaya çalıştığı her şeyden artık uzaklaşma vaktinin geldiğini, insanın bir süreden sonra dayanamayacağını anlatması bu düşünceyi destekler niteliktedir.